

Biodiversitet i Region Midtjylland

Introduktion

Hvem er vi

Anne Mette Hansen, Bygningsingeniør
Louise Mounier, Arkitekt

Bæredygtighedsledere, rådgivere i
bæredygtigt byggeri, samt DGNB
konsulenter

Byggeri & Ejendomme

Region Midtjyllands bygherrefunktion
samlet i én fælles organisation.
En del af Koncernøkonomi.

A close-up photograph of a vibrant meadow. The foreground is filled with tall, green grass blades and numerous small, bright yellow flowers. Interspersed among the yellow flowers are several clusters of purple flowers, likely clovers, which stand out against the green background. The overall scene is a dense, healthy field of wildflowers.

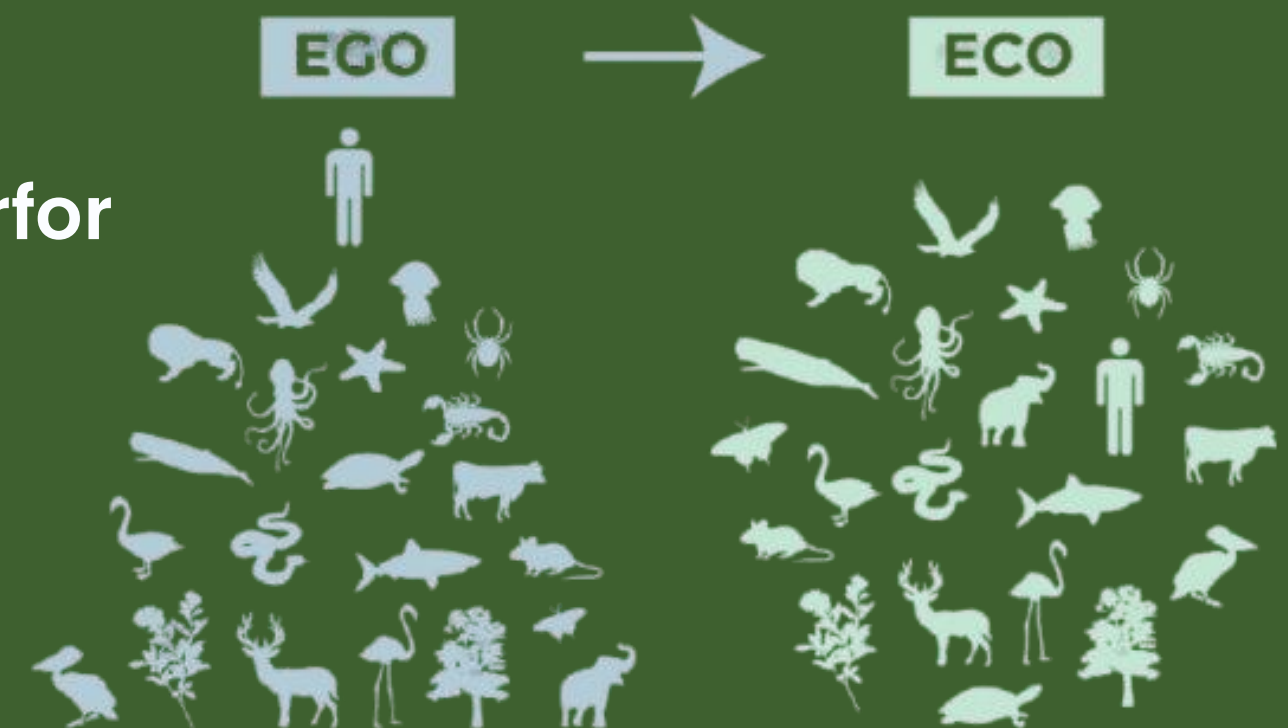
Agenda

[illegible]

Hvad

"Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer"

Hvorfor

Biodiversitet i Region Midt

01

Øvrige Regioner

Netværksgruppe under Danske Regioner,
erfautveksling, arbejdsgrupper

02

Igangværende initiativer

Enkelte hospitaler arbejder allerede med
biodiverse tiltag.

Aarhus Universitetshospital

Netværksdage om sygehusbyggeri 2 april 2025

Byggeri & Ejendomme

Regionalpolitisk forum om biodiversitet

01

"Slip kontrollen på offentlige
arealer"

To pilotprojekter

02

Retningslinjer for biodiversitet i
Region Midtjylland

Fokus på byggeri og DGNB-certificering

01

Retningslinjer for biodiversitet

Retningslinjer for biodiversitet

‘Retningslinjer for biodiversitet i Region Midtjylland’ indeholder 6 fokusområder, der skal integreres i

- Alle Region Midtjyllands anlægsprojekter med tilhørende udearealer
- Når der skal bygges nyt
- Ved renovering/ombyg af eksisterende byggeri
- Når der skal udvikles helhedsplaner med relevante udearealer på både sundheds- og socialområdet

Fokusområder

Bevar eksisterende naturværdier

- Få et overblik over allerede eksisterende levesteder på arealet, og sikre at disse bevares og understøttes ved nyanlæg og ombyg.
- Der bør kigges på hvilken slags natur, der er kendetegnet for området – udover matriklens areal – og viderebringe dette. Er det fx et hedelandskab, eng- eller skovområde.
- Samarbejd derudover gerne med omkringliggende kommuner for at bidrage til at styrke eksisterende tiltag i området og skabe sammenhængende habitater.

Fokusområder

Etabler områder med vand, hvis det er muligt

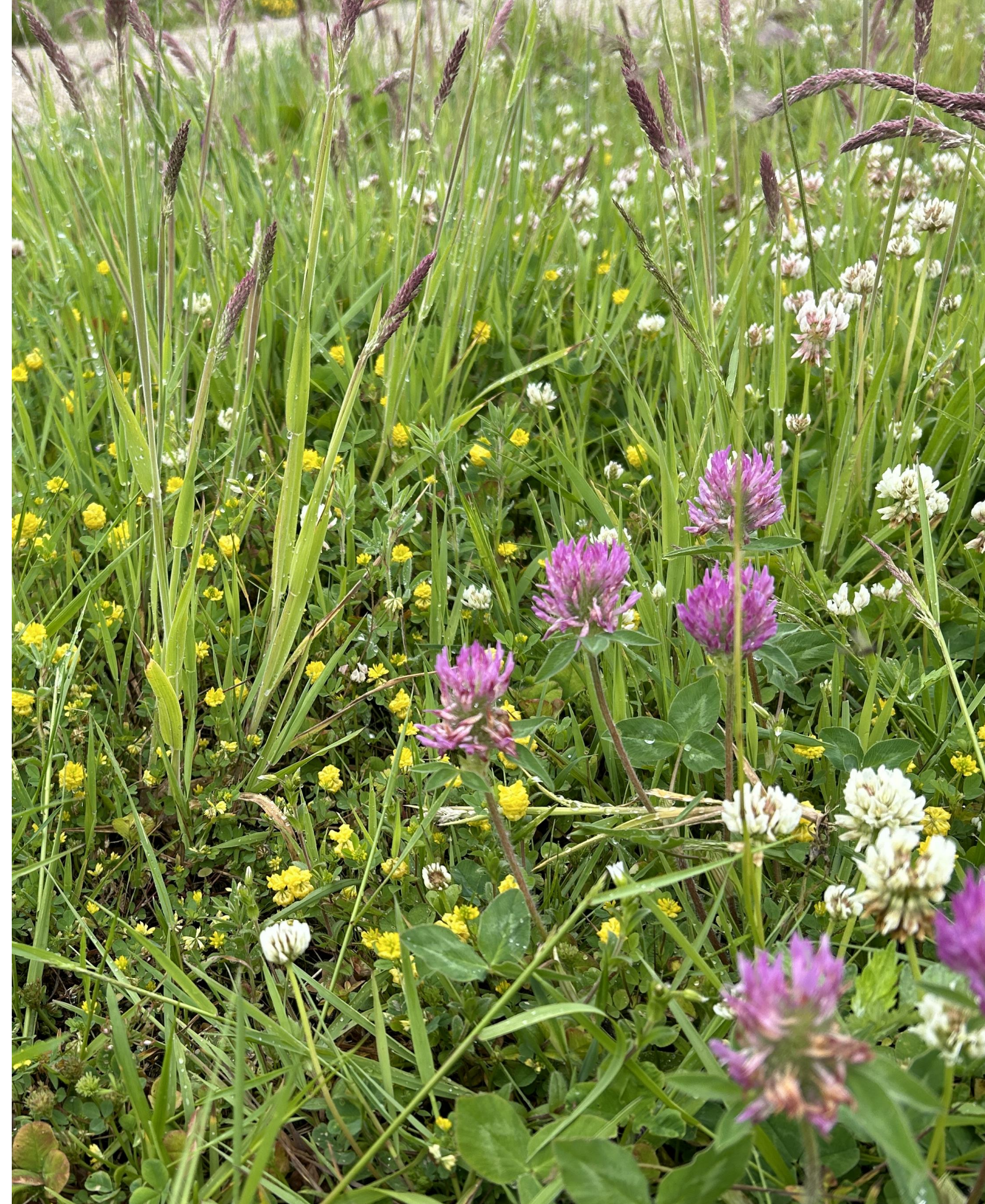
- Håndtering af overfladevand og nedbør kan udgøre vigtige levesteder for lokal flora og fauna og bør derfor indtænkes i projekter.
- LAR-løsninger/regnbassiner, regnvandsbede, havedamme eller fuglebade.
- Ved etablering af områder med vand, bør der også etableres levesteder i form af stenbunker, skrænter, bunker af grene og træer osv. i umiddelbar nærhed af vandhullerne

Fokusområder

Plant hjemmehørende danske arter

- Hjemmehørende arter er planter, der er naturligt forekommende i Danmark, og som har tilpasset sig det danske klima og jordbundsforhold. Disse planter bidrager til mere biodiversitet, da de tiltrækker insekter i højere grad end eksotiske planter i vores klima
- Det skal undgås at plante invasive plantearter, da de vurderes at have en negativ påvirkning på de hjemmehørende arter og arternes levesteder
- Miljøstyrelsen har lavet en liste over invasive arter, der kan tages udgangspunkt i.

Fokusområder

Bevar områdets træer

- Træer er værdifulde levesteder for dyr og svampe. Behold dem så længe som muligt, og behold dem på grunden, hvis de er døde. Dødt ved har også stor værdi for insekter og svampe.
- Undgå også at fælde træer. Det tager kun et øjeblik at fælde dem, men det tager flere hundrede år før de værdifulde levesteder, de indeholdt, er skabt på ny.
- Derfor er det også en god idé at planlægge langsigtet og sørge for at give plads til nye træer, som på sigt kan vokse sig gamle

Fokusområder

Skab levesteder for insekter, padder, fugle og pattedyr

- Det er ikke nok kun at tiltrække insekter og dyr med flotte blomster, det er også vigtigt at sikre at de har levesteder, hvor de kan gennemføre deres livscyklus
- Der kan fx etableres stenbunker på en solrig og sydvendt plads, der er gode skjulesteder og opvarmningsområder for blandt andet vilde bier, sommerfugle, padder og krybdyr.
- Kvashegn og bunker af grene fra afklip kan beholdes på grunden og skaber læ, føde og levesteder til gavn for mange forskellige pattedyr, fugle, insekter og svampe
- Lad afklip og øvrigt haveaffald i videst muligt omfang helt naturligt henfalde på matriklen. For at bidrage til brugernes oplevelser af området kan der fx opsættes redekasser til forskellige fuglearter eller laves hotel til vilde bier og andre insekter.

Fokusområder

Langvarig naturvenlig drift

- Undgå sprøjtning
- Undgå anvendelse af kunstgødning på de udlagte biodiversitetsområder
- Undgå at udså græs på arealerne ved nyanlæg. Anlæg i stedet for arealerne med flerårige urterige blandinger
- Omlæg områder fra kortklippet græs til mere urterige naturnære habitater
- Klip en bræmme ud imod stier for at undgå at vegetationen lægger sig hen over veje og stier
- Lad afklip og øvrigt haveaffald i videst muligt omfang recirkulere på matriklen

02

Slip kontrollen på offentlige arealer

Pilotprojekter

- Der er igangsat 2 pilotprojekter på Regionshospitalet Gødstrup og en institution for børn og unge, Granbo, i Dalstrup på Djursland
- Der er tilknyttet en biolog fra COWI, og en botaniker, der laver baseline-undersøgelser på stederne for at kunne måle på biodiversitetstiltag
- Målet er at skabe mere biodiversitet ved at styrke de lokale arter på udvalgte områder
- Regional Udvikling er tovholder på projekter med biodiversitet. Vi har opgaven i forbindelse med vores byggerier og med at inddrage erfaringer i projekter og retningslinjer

Regionshospitalet Gødstrup

Byggeplads indtil 2022 – dårlige forhold for biodiversitet
Baselinemåling og identificeret lokale naturværdier
3 udvalgte repræsentative områder tæt på bygningerne
Tænke biodiversiteten ind i den normale drift af arealerne

Granbo Dalstrup

Stort naturområde med variation i naturtyper
Baselinemåling og afrapportering af biodiversitet på
udvalgte områder
"Naturens rammer" en fast del af det pædagogiske
arbejde

Erfaringer indtil nu

Tiltag implementeres nu
Konsulent støtte
Opfølgende måling efter nogle år (tidligst 2026)

Hvad: Udplante hjemmehørende træer og buske, udlægge træstammer og sten, lad urter slå, slå græsset varieret i tid og rum, etabler levesteder, langsigtet naturvenlig drift

Håndbog for naturvenlig drift

Håndbogen kan

- Være inspiration
- Flytte naturen op af prioritetslisten
- Være en guide i valg af drift ved tvivlsspørgsmål
- Følger faglige anbefalinger
- Danner bro mellem tunge biodiversitetsrapporter og traditionelt driftsarbejde
- Hjælpe med at prioritere tiltag
- Være en bro fra tidligere traditionel drift til kommende krav om naturvenlig drift
- Være et værktøj der hjælper med af afklare spørgsmål om f.eks. Hjemmehørende arter, maskinvalg, årsbelastning, en hjælp til at formidle/forklare et nyt look
- Et sted at starte.

Krat, hække og buske

Krat, læhegn og buske er god mulighed for at give føde muligheder for insekter og fugle. Især om foråret er det her, fuglene gemmer deres reder og bestøvere finder føde i blomsterne, og mange smådyr lever i og spiser af blade, knopper mm. Om efteråret og vinteren er der bær og nødder og muligheder for at finde overvintringssteder. Krat og buske giver stor værdi til et areal. Jo ældre en bevoksning er, jo større værdi har den. Gamle krat og buske skal have lov at ældes, forfalde og dø hen uden at bliver fjernet fra arealet. Er det nødvendigt at klippe eller beskære en bevoksning, så lad afklip ligge på arealet til naturligt henfald. Krat og buske skal ikke beskæres medmindre der er tekniske forhold der

nødvendiggør dette. Hverken buske, træer eller krat skal være nødvendigt at udføre pleje de første 1-3 år efter ugod vækst. Det kan være hensigtsmæssigt at bruge am jordforhold) omkring langsomt voksende arter som f.eks sigt kan det være nødvendigt at vælte nogle af disse an disse har etableret sig. Krat eller læhegn kan bibeholde plantes på arealet, hvor det kan få lov at vokse sig store bevares så vidt muligt på arealet. Materialet kan indsam Der kan luges imellem planterne for at sikre overlevelse at undgå at beskadige aktive fuglereder, blomstring og i forhold til sikkerhed, gener for færdsel, sol, udsigt m.m

- › Buske skal ikke gødes eller sprøjtes.
- › Beskæring bør kun foregå fra oktober til marts.
- › Afklip fordeles under buskene eller samles i kv
- › Der bør udelukkende udplantes hjemmehørende
- › Lugning bør holdes på et minimum for ikke at forstyrre jorden.

Planteliste til inspiration + faktaboks

Dilemmaer

Drøftelse i grupper:

1. Hvilke holdninger møder I med hensyn til biodiversitetstiltag tæt på hospitaller og Institutioner, fx.
 - Vores image
 - Risici vedr. hygiejne, smitte, allergi?
2. Kan vi både prioritere biodiversitetstiltag og driftsbudgettet?

Svarkort

Drøftelse i grupper:

1. Hvilke holdninger møder I med hensyn til biodiversitetstiltag tæt på hospitaler og Institutioner?, fx.
 - Vores image
 - Risici vedr. hygiejne, smitte, allergi

2. Kan vi både prioritere biodiversitetstiltag og driftsbudgettet?

TAK 😊

Anne Mette Hansen, anhan4@rm.dk

Louise Mounier, loumou@rm.dk

Læs mere [Designguide for bæredygtigt byggeri](https://www.byggeri.rm.dk)

www.byggeri.rm.dk